

(א) יצמות קה. (ב) געיל עט. (ד) קה. (ג) געיל עט. (ה) קה. (ו) געיל עט. (ז) קה. (ח) געיל עט. (ט) קה. (י) געיל עט. (יא) קה. (יב) געיל עט. (יג) קה. (יד) געיל עט. (טו) קה. (טז) געיל עט. (יז) קה. (יח) געיל עט. (יט) קה. (כ) געיל עט. (כא) קה. (כב) געיל עט. (כג) קה. (כד) געיל עט. (כה) קה. (כו) געיל עט. (כז) קה. (כח) געיל עט. (כט) קה. (ל) געיל עט.

מוסף רש"י

הממאנת בו נתן לה גט. ואפילו היא קטנה הרי היא כשאר גרושות ואסורה נקדושו (יבמות קח. ר"י) יהושע אומר בו זכאי במציאתה. לדעת אפיקורס גיטה והפקר גיט דין הפקר (שם) ומיטמא לה. אם כן הוה, ואש"י דמשאין לדיה דנכנן. הא אוקימנא הפלטה (שם פט.) כיון דלית לה היא לא מתה מלוא (שם קח.). הדרן עלך אלמנה ניוזנת

תוספות ר"ד

יוצאה בגט צריכה להמתין ג' חודשים ואין מעשה קטנה כלום ואין בעלה זכאי לא במציאתה ולא בעמי' ולא בהפ' ואינו יורשה ואינו מטמא לה כללו של דבר אינה כשארנו לכל דבר אלא שצריכה מיאוך פי' לא מהני בה קדושין למדי' אלא לענין זה שצריכה מיאוך לעוקרן וכיון שלא מיואנה אין עוקרים שאם גדלה ולא מיואנה בקטנותה שוב לא תוכל למאן ואסורה להתשא בלא גט משום קדושי קטנותה אי"נ אם לא מיואנה וגירשה בעלה בגט מגורשה היא והוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה דאית לה ליה לר"י תיקון חכמים שתקנו קטנות קדושים אין (ג) נפקעים אלא עיי' מיואך ואם לא מיואנה מקדושתה היא לכל מהני דאמר: ר"י אומר יש משה קטנה כלום בעלה זכאי במציאתה ובמצי' ובהפ' ויורשה ומיטמא לה כללו ש"ד ה"ה כשארנו לכ"ד אלא שיוצאה במיאוך וק"ל ר"י ר"י ה"ל כר"י: אכן ליה ליה כתובה אפר שמואל ל"ש אלא מו"מ אבל תוס' ש"ן לה. פי' דוקא מו"מ שתן הנאי כ"ד אין להן דלא תקנו ב"ד כתובה לקטנה היכא דהדרה וממאנת וגם לא לשניה וגם לאילוניות שהוא מק"ט אבל תוס' שהיא מתנה בעלמא דיהיב לה איהו מנפשיה משום חיבת ביאה הוא דקא יהיב לה והרי בא עליה ואש"י דאמרן לעיל בפ' נערה גבי אלמנה שמיך מה שפיליה מיט' כי אקני לה אדעתא למיקום קמה למישקל ומיפול לא אקני לה אלא לא אמרי' וכי דבריה גבי מילכוס' אמרי' הכי דלאו משום חיבת ביאה קעביד לה לרבנן דמשום חיבת ביאה הוא דכתב לה וכתב בא עלי: ומורדן גם התוס' הפסידה כדאמרן בר"פ א"ע התם משום דהיא בת דעת קנסה רבנן להפסיד הכל אבל יתומה קטנה שאינה בת דעת לא קנסה רבנן: גת"י נשים שאמרו א"ל כתובה גבון הממאנת וחברותיה דהיינו השניה ואילוניות א"ל כתובה אבל תוס' י"ל נשים שאמרו יוצאות שלא בכחותיה עוברת ע"ד משה והיותה וחברותיה גבון נדרים ומימין

אלמנה ניוזנת

פרק אחד עשר כתובות
 ואלה צגט לריכה להמסין. ואש"י לדיכא לספוקי קטנה צמעות לא חילקו חכמים צמעותן צמעותן: אליבא דר"א כ"ע לא פליגי. כלומר הא דאמרת שמואל דאמר כ"י יהושע ולא כרבי אליעזר שפיר קאמרת דמודה שמואל דלרבי אליעזר אין כתובה לשום קטנה

השתא ירושתה ומליאתה דמדידה לדדיה קאמר ללא מיתוקמא זה תקנתא דרבנן כ"ש כתובתה דמדידה לדדיה שהרי כשתקנו חכמים נשואין ליתומה ע"י אמה ואמיה להנאמה ולקטנתה תקנו כדאמרין צמעות צ"פ חרש שנשא את הפקתה"י כדי שלא יהו נוהגים זה הפקר שאין קטנה יודעת לשמור עלמה מלהתפתות: כי פליגי אליבא דרבי יהושע. כלומר הא דאמרת דרז כר"א ולא כרבי יהושע ליתא דרז אפילו לר' יהושע אמרה: ע"כ לא קאמר ר' יהושע. דמעשה קיימין אלא מעשה לדדיה כגון ירושתה ומעשה ידיה ומליאתה סיהו לצעל כי היכי דלא לימנעו מלישא אותה וחכמים גזרו שמנשא כדי שלא ינהגו זה הפקר: אבל מדידה לדידה. כגון כתובה ומנאי כתובה: לאן ברזל. כפי שהוא קשה ומתקיים לה ככרזל לפי שקיבל עליו אחריות: נכסי מלוג. ששקניסה לו ולא שמאום צמעותה והקדן לאשה ופירות לצעל: נכסי לאן ברזל. הנישומין צמעותה ודל נדוניא דהנגלת ליה מצית אצוה והוא מקבל עליו אחריות להחזירן לה כשתא' מננא: אצל. בלאות דנכסי לאן ברזל אמת לה: אי דאיוסנהו. קיימין: ברזל ואידי אים לה. שאין לנו לקונסה: ואי דאיוסנהו. קיימין: אידי ואידי. צין נכסי מלוג צין דלאן ברזל לית לה שיכול לומר שלי הולאמי שהרי צרשות צ"ד נשאתה וכשואליאנה אחזור מה שקבלתי עלי צמעותה ונכסי מלוג נמי אש"פ של צרשות הולאמי מיהו יכול לומר אין לי להחזירן עד שאגדשנה שמה תמות כתי' ויושנה: אי דאיוסנהו. אידי ואידי שקלה. שהרי הוא מוציאה מדעת: ואי דאיוסנהו. ומפני שלא היה לו להעלות צדעמו שמה תמנא חילוניות אתה פוטרו אס צאת לחלוק צהן: איפכא מצעי ליה נכסי מלוג דצרשותה קיימי. שלא היה לו לצלותן ללונשן: אים לה. אי ציברא לך עיילא ליה גלימא קרנא הוי: נכסי לאן ברזל. שהוא קבל עליו אחריותן צרשות הולאין: אשניה. שהם נשואי עזירה וטעמא דידה משום קנסא וכגון דליתנהו: וקנסו רבנן כו'. כלומר מדינא איפכא מיצעי ליה אלא חכמים הפכו את הדבר לעקור מהן תורת נשואין קנסו אותה מננה שהיה ראוי לגבות משלו ומאי ניהו מננה מאתים ומוזנות ובלאות דנכסי מלוג שהולא של צרשות: וולדייה דדידה. ואותו קנסו צמה שהיה ראוי לו משלה בלאות דנכסי לאן ברזל שהולא צרשות: ש"מ מדרב רבנא. דאמר שניה אין לה בלאות דנכסי מלוג וטעמא משום דקנסו רבנן לדדיה כרבייה הא אשה כשרה גובה אותן ממנו ואש"י דלא איתנהו: עיילא ליה גלימא. נכסי מלוג של שמואל ואלה חכמים צמעותן צמעותן: אליבא דר"א כ"ע לא פליגי. כלומר הא דאמרת שמואל דאמר כ"י יהושע ולא כרבי אליעזר שפיר קאמרת דמודה שמואל דלרבי אליעזר אין כתובה לשום קטנה

אלמנה ניוזנת

פרק אחד עשר כתובות
 תנינא בולחו. דכתובה נמי תנינא דהא שמואל תני ממאנת: בלל"ו של דבר אינה באשרה בו. מלינו למימר דאמרי לרבינו דאם היא צת ישראל לכהן לא תאכל צמעותה ואם היא צת כהן לישראל תאכל דהכי תנן צ"פ צ"ש (יצמות קז.) ר' אליעזר אומר אין מעשה קטנה כלום צת ישראל לכהן לא תאכל צת כהן לישראל תאכל: ובהפ' נדריה. היינו משהגיעה לעונת נדרים דלי לאו הכי אין נדרה נדר ואש"י אס' תמנא לומר מופלג הסמך' לאש' דאורייתא דאיעביא לן צנדה (דף מו:)

אחי שפיר הא דיכול להפ' אש"י לדיכא הכא אלא נשואין דרבנן דל הנודרת על דעמ בעלה היא נודרת דכי האי גוונא מתוך התם אמילתא אחריתי ולדצי רצי יהושע לא תיקשי היאך מופלג לה אס' כהן הוא הולא והשואין לא הוו אלא מדרבנן וי"ל דמיטמא לה משום מת מצוה הולא ויורשה לא ירתי לה קריא ולא ענו היא דהכי מתוך בהאשה רבה (יצמות דף פט.) אמילתא אחריתא: אי"ל יאמא אממאנת אי דליתנהו אידי ואידי לית לה. צהן שצלה שלא דעין מיירי שכלה הקדן דלי צבלה דעין מנאי שכלה צמר הכי גבי חילוניות אי דליתנהו איפכא מיצעי ליה למה יש לו לשלם פירות שאכל דעין אלא ודאי שלא דעין איירי והשתא נמי אמרי' שפיר הא דאמרין צמעות פרק צ"ש (דף קז.) אי אמרת נשואה תמאן שמיט ואכלי לה ומה צך תמיצי שלמי מה שלא אכל דעין והיה דוקא רבי שמא היא לא תמנא עדים אצל עשוי אש"י דפטור דכפרישית והא דתנן דממאנת אין לה פירות לא פירות שאכל קאמר דאש"י קרן גופיה אס' אכלו אין לה אלא איצטרך לאשמועינן דאין לה פירות שליקט אפילו הן מומחין צעין צמיות ואין לפרש פירות דממאנת תקנת פירות כגון פירקונה דהיכי דמי אס' מילאנה ואח"כ נשצית פשיטא ונשצית נמי ומילאנה צעודה שצויה פשיטא דבאלמנה נמי כי האי גוונא נשצית כתי' צבלה ומת אמרינן צ"פ נערה (לעיל דף קז.) שאין יורשין חייבים לפדותה מיהו איכא לפרושי כגון ששצית ולוונתה אפדתה את עלמה ומילאנה דכי האי גוונא מית דעין לה מוונת דמפרש לקמן צ"פ צמלא (דף קז.) מ"ר: הכי גרים רבינו חננאל וקנסו רבנן דלדידה ברדיה ודלדידה ברדיה. פי' אותה קנסו נכסי מלוג שלה ואותו קנסו נכסי לאן ברזל שהן שלו צרשות וקשיא לו מלוג קנסו וקנסו דעין כל מגרשי נשומיהן לפרוע נכסי לאן ברזל וי"ל דהוה קנס שהוה צבור להרזיח ואין לו:

הדרן עלך אלמנה ניוזנת

הבעל אחריותם עליו שהקדן הוא לאשה והבעל אכול פירות ונכסי צ"ב הם נכסי נדונייתה שכתבתן בכתובה והבעל קבל עליו אחריות והם קיימים לו שאם פחתו פחתו לו וקורא אותן צ"ב שנכסי' דומים לצאן שאדם חולבים וגוזזים כך הבעל אכול פירותיהן ואם תמות הצאן תמות לאשה אבל הנכסים שנכתבו בתוך שטר כתובה הבעל אכול פירותיהן כמו הצאן ואם תמות הצאן חייב באחריותם והיא לאשה כמו של ברזל לאשה כלה. הוי בה ר"פ אהייא אממאנת דאיתנהו אידי ואידי אית לה פי' שאינה מפסדת נכסיה במיאונה דלא דמיא למורדת משום דעקרה לנושאים לגמרי וזו אינה בת דעת שיקנסו אותה ואי דליתנהו כגון שאבדו אידי ואידי ג"מ ל"ל דהא אינו חייב באחריותן צ"ב נמי אש"י דקבל עליה אחריות לא קבל עלי' אלא אדעתא למיקום קמי' ולא אדעתא שמתאן בו הליכך לא מחייב באחריותן אלא אממאנת דאיתנהו אי דליתנהו אידי ואידי ל"ל דאפי' נכסי צ"ב דקבל עליה אחריות ל"ל דאילו ידע דהיא אילוניות לא הוה מקבל עלי' ואי דאיתנהו איפכא מבעי' ליה. פי' מן דינא הוא דאידי ואידי אית לה אלא לדברין שבאת לחילוק ביניהן אדרבה איפכא הוי לך חילוק ג"מ דברשותה קיימו ואין לו כת ליבע בהן אית לה נכסי צ"ב דלאו ברשותה קיימי אלא אפכא מנאן עליו וחוב הוא עליו ל"ל כי היכי דלא מפקא מיני' כתובה ה"נ לא מפקא מיני' נדוניא אבל מיהו לפי דבריו השיבו אבל קושטא דדינא וכי הוא אידי ואידי אית לה. ואלא אשניה וקנסו רבנן לדידה כדידה ולדידה כדידה. פי' נכסי צ"ב שכן

(א) נכסי דלית לא תקט אלא נענין שאין נפקעים אלא עיי' מיואך ואם לא מיואנה מקדושתה היא לרבי.

תנינא בולחו

הבעל אחריותם עליו שהקדן הוא לאשה והבעל אכול פירות ונכסי צ"ב הם נכסי נדונייתה שכתבתן בכתובה והבעל קבל עליו אחריות והם קיימים לו שאם פחתו פחתו לו וקורא אותן צ"ב שנכסי' דומים לצאן שאדם חולבים וגוזזים כך הבעל אכול פירותיהן ואם תמות הצאן תמות לאשה אבל הנכסים שנכתבו בתוך שטר כתובה הבעל אכול פירותיהן כמו הצאן ואם תמות הצאן חייב באחריותם והיא לאשה כמו של ברזל לאשה כלה. הוי בה ר"פ אהייא אממאנת דאיתנהו אידי ואידי אית לה פי' שאינה מפסדת נכסיה במיאונה דלא דמיא למורדת משום דעקרה לנושאים לגמרי וזו אינה בת דעת שיקנסו אותה ואי דליתנהו כגון שאבדו אידי ואידי ג"מ ל"ל דהא אינו חייב באחריותן צ"ב נמי אש"י דקבל עליה אחריות לא קבל עלי' אלא אדעתא למיקום קמי' ולא אדעתא שמתאן בו הליכך לא מחייב באחריותן אלא אממאנת דאיתנהו אי דליתנהו אידי ואידי ל"ל דאפי' נכסי צ"ב דקבל עליה אחריות ל"ל דאילו ידע דהיא אילוניות לא הוה מקבל עלי' ואי דאיתנהו איפכא מבעי' ליה. פי' מן דינא הוא דאידי ואידי אית לה אלא לדברין שבאת לחילוק ביניהן אדרבה איפכא הוי לך חילוק ג"מ דברשותה קיימו ואין לו כת ליבע בהן אית לה נכסי צ"ב דלאו ברשותה קיימי אלא אפכא מנאן עליו וחוב הוא עליו ל"ל כי היכי דלא מפקא מיני' כתובה ה"נ לא מפקא מיני' נדוניא אבל מיהו לפי דבריו השיבו אבל קושטא דדינא וכי הוא אידי ואידי אית לה. ואלא אשניה וקנסו רבנן לדידה כדידה ולדידה כדידה. פי' נכסי צ"ב שכן

(א) נכסי דלית לא תקט אלא נענין שאין נפקעים אלא עיי' מיואך ואם לא מיואנה מקדושתה היא לרבי.

עין משפט

נה א ב ג ד מיי פ"א מהל' גירושין הלכה טו ופכ"ד מהל' אשות הלכה ד ופכ"ד הלכה ט סג עשין ג טו"ש"ע אה"פ ס' קנה ספקי

תוספות ר"ד

שאל אכל אלמנה יש לה. וכן הדין הי' שדין השני דבין האלמנה שיהא להן פירות שאל הבעל דבין דבעמוד והוצא קאי אינו מן הדין שאל פירות ואם אכל יחזיר ולא דמי לכל מגרש את אשתו שאינו מחזיר פירות שאל הדין לאו בעמוד והוצא אכל ויכאכל דבין אכל אבל הכא דבעמוד והוצא קאי אינו מן הדין שאל ואם אכל יחזיר אי"נ הפירות נתקנו משום פרקנא והכא אינו חייב בשינוי ואחייבין לי קורא בשני' ואחייבין לי לאתנו ובאלמנה ל"כ פליגי אביי ורבא לעיל כפי נערה דאביי אמר חייב לפדותה ורבא אמר פטור והל' כרבא והלכך [כיון] שאינו חייב לפדותה אינו רשאי לאכול פירות ואם אכל שלא מן הדין אכל אלמנה גבי אלמנה קטנה שכתובה לה לא נפקעה אלא בפירות שאלה הבטלה אלא מחזיריה לה. קטנה שניה דקנסה בכתובה נקנסה בפירות' ואינו משלם לה ואילוניות א"ע"פ שמקחו קא"ט הוא כיון דבשעה שאל כתיב אכל אינו משלם לה ולא מוונתיה. אבל לשני' א"ל מוונת לא בחיי הבעל ולא במותו מן היתומים חייב לפדותה והוצא קאי וגם אי לוהה ואכלה בעור שהי' בעלה במדי' אינו משלם לה דלאא התעבך והתייב תותי' ותלוה ותאכל והוא ישלם ולאחר מיתה אין לה דתנאי כתובה ככתובה דמי וכו' היכי דל"ל כתובה ל"ל מוויני אבל אלמנה לכ"ג בחיים ל"ל דבעמוד והוצא קאי אבל לאתה מיתה י"ל דכיון דאית לה כתובה אית לה הנאי כתובה על הירושה ויפיליה מיט' כי אקני לה אדעתא למיקום קמה למישקל ומיפול לא אקני לה אלא לא אמרי' וכי דבריה גבי מילכוס' אמרי' הכי דלאו משום חיבת ביאה קעביד לה לרבנן דמשום חיבת ביאה הוא דכתב לה וכתב בא עלי: ומורדן גם התוס' הפסידה כדאמרן בר"פ א"ע התם משום דהיא בת דעת קנסה רבנן להפסיד הכל אבל יתומה קטנה שאינה בת דעת לא קנסה רבנן: גת"י נשים שאמרו א"ל כתובה גבון הממאנת וחברותיה דהיינו השניה ואילוניות א"ל כתובה אבל תוס' י"ל נשים שאמרו יוצאות שלא בכחותיה עוברת ע"ד משה והיותה וחברותיה גבון נדרים ומימין

(א) נכסי דלית לא תקט אלא נענין שאין נפקעים אלא עיי' מיואך ואם לא מיואנה מקדושתה היא לרבי.

